

Eduqas Latin GCSE

Prescribed material for Component 2:
Latin Literature and Sources (Themes)

Theme A: Romans in the countryside
Version 3 – subject to amendment

Theme A: Romans in the countryside

Candidates are expected to be familiar with the following aspects of the theme:

- traditional peasant farming;
- country villas;
- hunting.

Candidates will be expected to answer questions on the following texts:

CICERO	Traditional values	<i>Pro Roscio Amerino</i> 50, 74-75
HORACE	The pleasures of country living The changing face of the countryside	<i>Epodes</i> 2.1-8, 23-28 <i>Odes</i> 2.15
LIVY	Cincinnatus, summoned from the plough	<i>History</i> 3.26
OVID	A rustic festival	<i>Fasti</i> 2.641-658
PLINY	A day's hunting The burdens of an estate-owner	<i>Letters</i> 1.6 <i>Letters</i> 9.15
VIRGIL	A self-sufficient small farm	<i>Georgics</i> 4.125-143

Candidates should also study the following pictures, one or more of which will be used as a basis for questions in each question paper.

Eduqas has prepared a Resource Booklet containing the prescribed pictures and texts, together with a list giving the meanings of all the Latin vocabulary used in the texts. To assist with preparation for the examination, this booklet is available as a download from the Eduqas website. In the examination itself a copy of the Booklet (omitting the captions to the pictures) will be provided to each candidate.

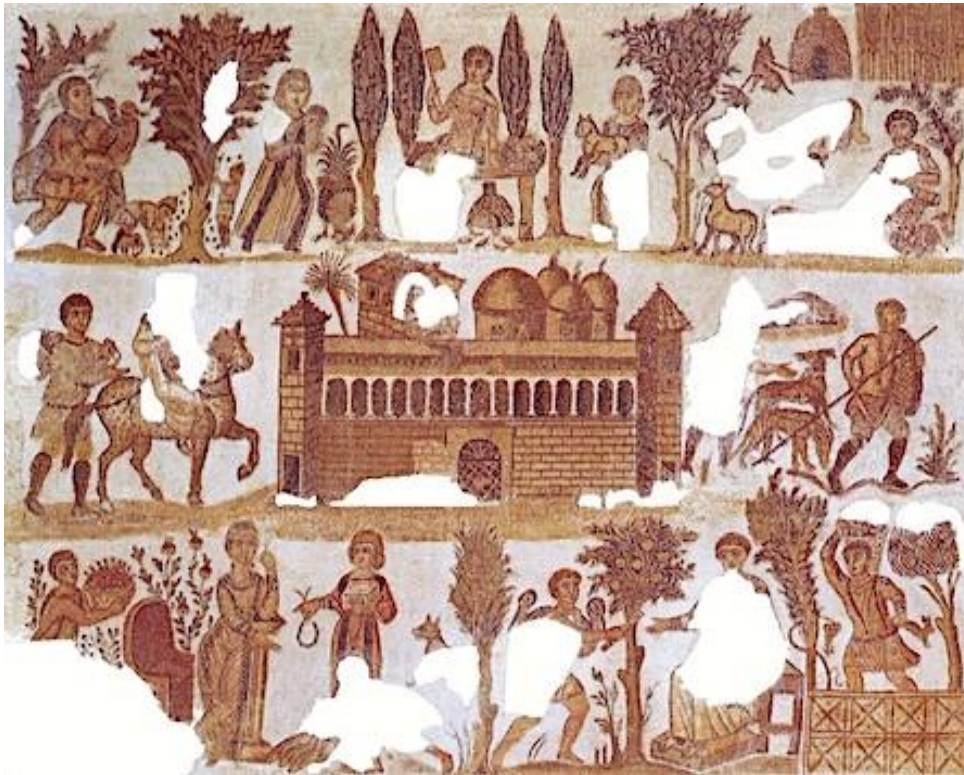
Picture 1: a lavish country villa

Wall-painting: House of Lucretius Fronto, Pompeii

Picture 2: *rus in urbe*

Wall-painting from House of Livia: Museo Massimo, Rome

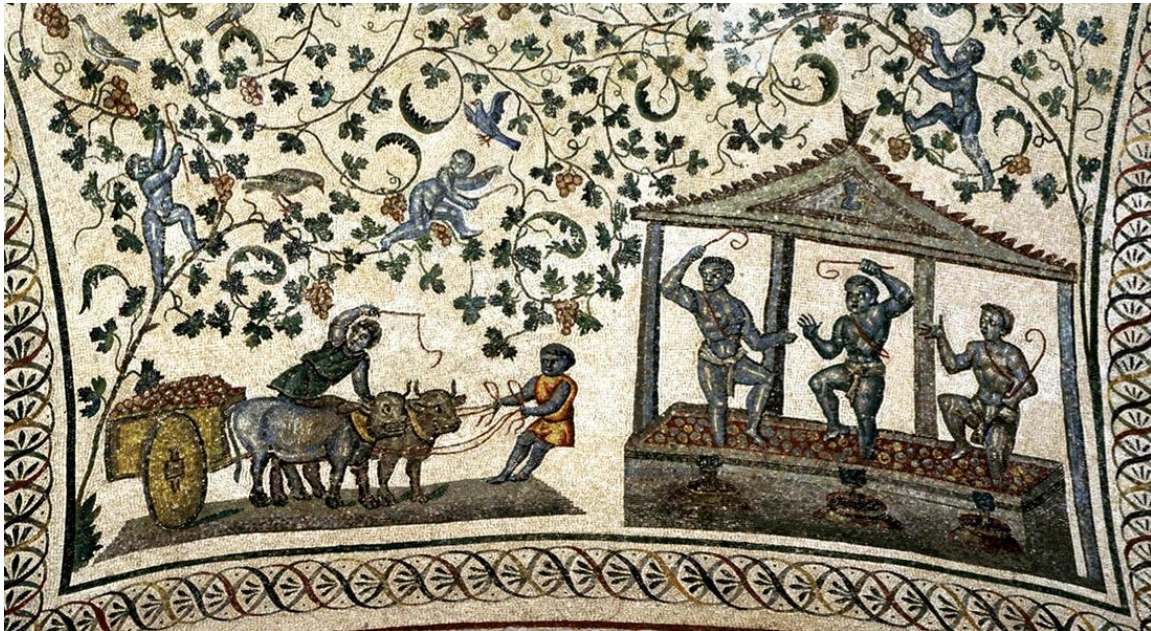
Picture 3: the activities of a villa

Mosaic: Bardo Museum, Tunis

Picture 4: farmer ploughing

Mosaic: Saint-Germain-en-Laye

Picture 5: the wine harvest

Ceiling mosaic: church of Santa Constanza, Rome

Picture 6: a boar hunt

Mosaic: Piazza Armerina, Sicily

CICERO, Traditional values

Pro Roscio Amerino 50, 74-75

accusator esses ridiculus, si illis temporibus natus esses cum ab aratro arcessebantur qui consules fierent. tu enim, qui praeesse agro colendo flagitium putes, profecto illum Atilium, quem sua manu semen spargentem illi qui missi erant convenerunt, hominem turpissimum atque inhonestissimum iudicares. at hercule maiores nostri longe aliter et de illo et de ceteris talibus viris existimabant itaque ex minima tenuissimaque re publica maximam et florentissimam nobis reliquerunt. suos enim agros studiose colebant, non alienos cupide appetebant; sic et agris et urbibus et nationibus rem publicam atque hoc imperium et populi Romani nomen auxerunt.

et simul tibi in mentem veniat quem ad modum vitam huiusce depinxis – hunc hominem ferum atque agrestem fuisse, numquam cum homine quoquam collocutum esse, numquam in oppido constitisse. sed in rusticis moribus, in victu arido, in hac horrida incultaque vita maleficia istius modi gigni non solent. ut non omnem frugem neque arborem in omni agro reperire possis, sic non omne facinus in omni vita nascitur. in urbe luxuries creatur, ex luxuria existat avaritia necesse est, ex avaritia erumpat audacia, inde omnia scelera ac maleficia gignuntur. vita autem haec rustica quam tu agrestem vocas parsimoniae, diligentiae, iustitiae magistra est.

HORACE, The pleasures of country living

Epodes 2.1-8, 23-28

beatus ille qui procul negotiis,
ut prisca gens mortalium,
paterna rura bobus exercet suis
solutus omni faenore,
neque excitatur classico miles truci,
neque horret iratum mare,
forumque vitat et superba civium
potentiorum limina.
libet iacere modo sub antiqua ilice,
modo in tenaci gramine.
labuntur altis interim ripis aquae,
queruntur in silvis aves,
fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
somnos quod invitet leves.

HORACE, The changing face of the countryside

Odes 2.15

iam pauca aratro iugera regiae moles relinquent, undique latius extenta visentur Lucrino stagna lacu platanusque caelebs	
evincet ulmos; tum violaria et myrtus et omnis copia narium spargent olivetis odorem fertilibus domino priori;	5
tum spissa ramis laurea fervidos excludet ictus. non ita Romuli praescriptum et intonsi Catonis auspiciis veterumque norma.	10
privatus illis census erat brevis, commune magnum; nulla decempedis metata privatis opacam porticus excipiebat Arcton,	15
nec fortuitum spernere caespitem leges sinebant, oppida publico sumptu iubentes et deorum templa novo decorare saxo.	20

LIVY, Cincinnatus, summoned from the plough

History 3.26

vis Sabinorum ingens prope ad moenia urbis infesta populatione venit. foedati agri, terror iniectus urbi est. tanta trepidatio fuit quanta si urbem, non castra hostes obsiderent. itaque civibus dictatorem dici placuit qui rem percussam restitueret, et Lucius Quinctius Cincinnatus consensu omnium dicitur. 5

spes unica imperii populi Romani, Quinctius trans Tiberim, contra eum ipsum locum ubi nunc navalia sunt, quattuor iugerum colebat agrum, quae prata Quinctia vocantur. ibi ab legatis – seu fossam fodiens palae innixus, seu cum araret, operi certe (id quod constat) agresti intentus – salute data in vicem redditaque rogatus est ut togatus mandata senatus audiret. admiratus rogitansque 'satin salve?' uxorem togam prope e tugurio proferre iubet. qua simul absterso pulvere ac sudore velatus processit, dictatorem eum legati gratulantes consalutant, in urbem vocant; qui terror sit in exercitu exponunt. 10 15

OVID, A rustic festival

Fasti 2.641-658

Termine, sive lapis sive es defossus in agro
stipes, ab antiquis tu quoque numen habes.
te duo diversa domini de parte coronant,
binaque sarta tibi binaque liba ferunt.
ara fit: huc ignem curto fert rustica testo 5
sumptum de tepidis ipsa colona focus.
ligna senex minuit concisaque construit arte,
et solida ramos figere pugnat humo;
tum sicco primas irritat cortice flammis;
stat puer et manibus lata canistra tenet. 10
inde ubi ter fruges medios immisit in ignes,
porrigit incisos filia parva favos.
vina tenent alii: libantur singula flammis;
spectant, et linguis candida turba favet.
spargitur et caeso communis Terminus agno, 15
nec queritur lactans cum sibi porca datur.
conveniunt celebrantque dapes vicinia simplex
et cantant laudes, Termine sancte, tuas.

PLINY, A day's hunting

Letters 1.6

C. PLINIUS CORNELIO TACITO SUO S.

ridebis, et licet rideas. ego, ille quem nosti, apros tres et quidem pulcherrimos cepi. 'ipse?' inquis. ipse; non tamen ut omnino ab inertia mea et quiete discederem. ad retia sedebam; erat in proximo non venabulum aut lancea, sed stilus et pugillares; meditabar aliquid enotabamque, ut si manus vacuas, plenas tamen ceras reportarem. non est quod contemnas hoc studendi genus; mirum est ut animus agitatione motuque corporis excitetur; iam undique silvae et solitudo ipsumque illud silentium quod venationi datur, magna cogitationis incitamenta sunt. proinde cum venabere, licebit auctore me ut panarium et lagunculam sic etiam pugillares feras: experieris non Dianam magis montibus quam Minervam inerrare. vale.

5

10

PLINY, The burdens of an estate-owner

Letters 9.15

C. PLINIUS POMPEIO FALCONI SUO S.

refugeram in Tuscos, ut omnia ad arbitrium meum facerem. at hoc ne in Tuscis quidem: tam multis undique rusticorum libellis et tam querulis inquietor, quos aliquanto magis invitus quam meos lego – nam et meos invitus. retracto enim actiunculas quasdam – quod, post intercapedinem temporis, et frigidum et acerbum est. rationes quasi absente me negliguntur. interdum tamen equum conscendo et patrem familiae hactenus ago, quod aliquam partem praediorum, sed pro gestatione percurro. tu consuetudinem serva, nobisque sic rusticis urbana acta perscribe. vale.

5

10

VIRGIL, A self-sufficient small farm

Georgics 4.125-143

namque sub Oebaliae memini me turribus arcis,
qua niger umectat flaventia culta Galaesus,
Corycium vidisse senem, cui pauca relict
iugera raris erant, nec fertilis illa iuvenis
nec pecori opportuna seges nec commoda Baccho. 5
hic rarum tamen in dumis olus albaque circum
lilia verbenasque premens vescumque papaver
regum aequabat opes animis seraque revertens
nocte domum dapibus mensas onerabat inemptis.
primus vere rosam atque autumnu carpere poma, 10
et cum tristis hiems etiamnum frigore saxa
rumperet et glacie cursus frenaret aquarum,
ille comam mollis iam tondebat hyacinthi
aestatem increpitans seram Zephyrosque morantes.
ergo apibus fetis idem atque examine multo 15
primus abundare et spumantia cogere pressis
mella favis; illi tiliae atque uberrima pinus,
quotque in flore novo pomis se fertilis arbor
induerat, totidem autumnu matura tenebat.